

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

คนหรือมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์กร หากขาดคนองค์กรก็ไม่สามารถที่จะทำงานภายใต้ระบบได้ ดังนั้น งานจะมีคุณภาพได้จะต้องเกิดจากการสร้างสรรค์ของคนที่มีความรู้ คุณภาพ หรือคุณภาพสินค้าและบริการ จะต้องดำเนิน ไปควบคู่กับคุณภาพชีวิตการทำงานด้วย

คุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Work Life) หมายถึง การมีชีวิตการทำงานที่มีความสุขทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องเริ่มต้นจากผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพบุคลากร โดยสร้างองค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสุขในการทำงาน เช่น การสร้างบรรยากาศที่ดี และปลอดภัยในการทำงาน การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อพนักงาน ทั้งการพัฒนาทักษะ อาชีพ และกิจกรรมสันทนาการ เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้ร่วมงานทุกระดับชั้น (คุณภาพชีวิตกับการทำงาน, 2551: ออนไลน์) หากพนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี จะทำให้องค์กรมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงมีความได้เปรียบในการแข่งขันในยุคเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดนอย่างไร้ขีดจำกัด

บริษัท สันติภาพ (ฮั่วเฟ็ง 1958) จำกัดเริ่มต้นจากโรงงานเล็กๆ ชื่อ “ฮั่วเฟ็งกงสี” โดยเริ่มจากการผลิตผักกาดดองบรรจุกระป๋อง สินค้าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก จึงได้ขยายการผลิตไปอยู่ที่ลำไทรและเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “ห้างหุ้นส่วนจำกัด สันติภาพ” พร้อมทั้งได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เข้าสู่ตลาด เช่น ซีเซ็กฉ่าย และกึ่งฉ่าย

ในปี พ.ศ. 2501 หรือ ค.ศ. 1958 คุณแก้ว รัชตสวรรค์ ประธานกรรมการบริษัทฯ ได้เปลี่ยนชื่อบริษัทอีกครั้งหนึ่งเป็น “บริษัท สันติภาพ (ฮั่วเฟ็ง 1958) จำกัด” พร้อมกับพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ ผลไม้กระป๋อง, อาหารทะเลกระป๋อง ฯลฯ และได้ขยายโรงงานเพิ่มขึ้นอีกด้วย มีที่ตั้ง ณ จังหวัดชุมพร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพะเยา และ จังหวัดเชียงราย ซึ่งฐานการผลิตใหญ่ๆ จะอยู่ที่ชุมพร กับเชียงใหม่ ซึ่งสามารถโอนถ่ายกำลังการผลิตซึ่งกันและกัน โดยพิจารณาจากผลิตภัณฑ์แต่ละตัวปัจจุบัน โรงงานตั้งอยู่ เลขที่ 88 หมู่ 5 ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ปัจจุบันมีพนักงานรวม 497 คน (ข้อมูล ณ เดือน พฤศจิกายน 2552) เป็นพนักงานรายวันประจำ 338 คน พนักงานรายวันชั่วคราว 89 คน พนักงานรายเดือน 70 คน มีการบริหารงานแบ่งออกเป็น ฝ่ายต่างๆรวม 7 ฝ่ายคือ ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ฝ่ายบัญชี ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายวิศวกรรมโรงงาน ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ และ ฝ่ายผลิต โดยในฝ่ายผลิตมี

การแบ่งงานเป็น 4 แผนกดังนี้ (1) แผนกจัดเตรียมผลิต (2) แผนกบรรจุอาหารกระป๋อง (3) แผนกฆ่าเชื้ออาหาร (4) แผนกคลังสินค้า

การบริหารงานเท่าที่ผ่านมา บริษัทมีอัตราการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยอดขายเพิ่มขึ้นปีละ 5-10 % ปี ทำให้การผลิตต้องเพิ่มตามไปด้วยโดยเฉพาะสินค้าในหมวดผลไม้กระป๋อง เติบโตขึ้นเฉลี่ยปีละ 15-20 % สิ่งที่เป็นปัญหาของบริษัทก็คือเรื่องแรงงานที่ต้องหาเพิ่มขึ้นและรักษาแรงงานเดิมที่มีอยู่ให้เพียงพอต่อการผลิตที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง บริษัทมีอัตราการเข้า-ออกของพนักงานสูง โดยเฉพาะพนักงานรายวันอยู่ที่ประมาณ 10-15% ต่อปี ในขณะที่อัตราการเข้าออกของพนักงานรายเดือนอยู่ที่ประมาณ 5% ต่อปี ทำให้ต้องมีการคัดเลือกสรรหา อบรม พนักงานรายวันอยู่ตลอดเวลา บริษัทมีค่าใช้จ่ายส่วนนี้ค่อนข้างสูง ประกอบกับแหล่งโรงงานที่บริษัทตั้งอยู่มีโรงงานอยู่หลายโรงงานทำให้มีการแข่งขันในด้านแรงงานสูง เพื่อหาวิธีในการลดอัตราการเข้าออกของพนักงานรายวันบริษัทได้จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานพนักงานเพื่อให้พนักงานทำงานด้วยความรู้สึกทางบวกและมีความสุขในการทำงาน เช่นการจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมการทำงานกลุ่ม QCC. การอบรมให้ความรู้เรื่องการทำ KAIZEN เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน มีการจัดกิจกรรมประจำเดือนให้พนักงานทุกๆเดือนเดือนละหนึ่งวันเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียดในการทำงาน ส่งเสริมให้พนักงานมีความเอื้ออาทรต่อกัน ส่งเสริมให้มีสุขภาพกายและใจ ที่แข็งแรง ซึ่งเป็นการทำงานที่มุ่งเน้นพัฒนาพนักงานที่สอดคล้องกับแนวคิดของคุณภาพชีวิตการทำงาน 8 ด้านของ Huse and Cummings (1985: 198-200 อ้างถึงใน ศิริพร พันธุลี, 2546) ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานรายวันบริษัทสันติภาพ (ฮั่วเพ็ง 1958) จำกัด โดยนำข้อมูลที่ได้นำเสนอผู้บริหาร เพื่อดำเนินการแก้ไขให้คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานดีขึ้น เพื่อให้ทราบว่ากิจกรรมใดทำแล้วได้ประโยชน์ กิจกรรมใดที่ทำแล้วไม่ก่อประโยชน์ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับพนักงานของบริษัทสันติภาพ (ฮั่วเพ็ง 1958) จำกัด ให้พนักงานมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน มีรายได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน จะทำให้ลดการเข้าออกของพนักงานลงได้ นอกจากนี้จะสามารถทำให้พนักงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นลูกจ้างผู้ทรงภูมิ ยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆที่เกิดขึ้นตลอดเวลาสามารถปรับตัวและเพิ่มทักษะ(skill) ความสามารถ (competency) ของตัวเอง และ ผลผลิตภาพ (productivity) ให้กับผลผลิต เพื่อให้องค์กรสามารถแข่งขันได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของพนักงานรายวันต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน บริษัทสันติภาพ (ฮั่วเพ็ง 1958) จำกัดสาขาเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของพนักงานรายวันต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน บริษัท สันติภาพ (ฮั่วเพ็ง 1958) จำกัดสาขาเชียงใหม่
2. ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานรายวัน บริษัท สันติภาพ (ฮั่วเพ็ง 1958) จำกัดสาขาเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพึงพอใจของพนักงาน หมายถึง ความรู้สึกพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน รายวันที่ทำงานอยู่ในบริษัท สันติภาพ (ฮั่วเพ็ง 1958) จำกัด ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นความรู้สึกที่มี ต่อการทำงานในทางบวกเป็นความสุขที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทน ซึ่ง ผลตอบแทนทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นในการทำงาน มีความตั้งใจในการทำงาน มี ขวัญและกำลังใจ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยทำให้พนักงานเปลี่ยนเจตคติจาก การไม่อยากทำงานมาสู่ความพร้อมในการทำงาน

คุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกถึงความเป็นเลิศในการทำงาน รู้สึกว่า ชีวิตมีคุณค่าจากการทำงาน ชีวิตการทำงานสามารถสนองตอบความจำเป็นพื้นฐานได้ตามมาตรฐาน ของสังคม มีการผสมผสานอย่างกลมกลืนระหว่างการทำงานและการดำเนินชีวิตส่วนตัว เกิดความ ร่วมมือในองค์กร เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ทำให้พนักงานมีพึงพอใจและมีความสุข ซึ่ง ความรู้สึกนี้เป็นลักษณะประจำของบุคคลและสังคมที่ความรู้สึกนี้ถึงความเป็นเลิศต่างกัน โดยวัดจาก ตัวชี้วัด 8 ด้าน ของ Huse and Cummings ได้แก่ ด้านรายได้และประโยชน์ตอบแทน ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน ด้านความก้าวหน้าและ มั่นคงในงาน ด้านสังคมสัมพันธ์ ด้านธรรมเนียมในองค์กร ด้านภาวะอิสระจากงาน ด้านความภูมิใจ ในองค์กร

พนักงาน หมายถึง พนักงานรายวันในบริษัท สันติภาพ (ฮั่วเพ็ง 1958) จำกัด สาขา เชียงใหม่

บริษัท สันติภาพ (ฮั่วเพ็ง 1958) จำกัด สาขาเชียงใหม่ หมายถึง บริษัทผู้ผลิตอาหาร กระป๋องตรา นกพิราบ ตั้งอยู่เลขที่ 88 หมู่ที่ 5 ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่